

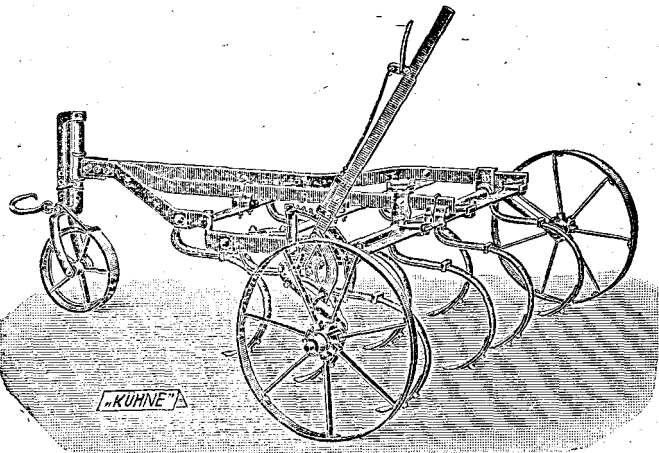
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Március 19.

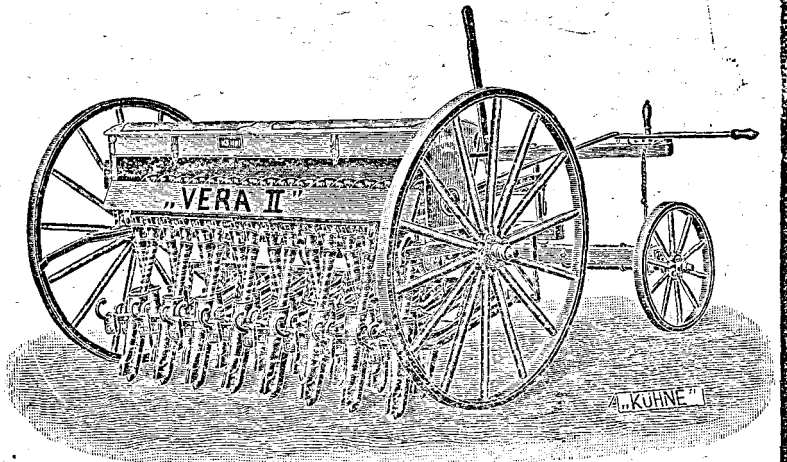
12. SZÁM.

Egy- és többvasú acélekéket, rét- és szántó föld-boronákat, rugós-fogas porhanyító eszközöket, tárcsásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Drill és Vera II. vetőgépeket.

LASS-féle
RÉPA-
KAPÁLÓKAT,
OSBORNE
ARATÓ-
GÉPEKET

szállít:
2012

„Kühne” mezőgazdasági
gépgyár r.-t.

MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Eladó

saját termésű 1910. évi

120–140 hektó

szépen tisztult, zamatos

olasz rizling bor.

VELITS ÖDÖN, birtokos TORDA.

2559

Szőlőoltvány (gyökeres, fás)
a legkedveltebb bor- és csemege faj-
tákból ELADÓ báró Bornemissza
Elemér ur hadrévi gazdaságában. 1000
darabonként I. oszt. ára 170 korona.

Közelebbi értesítéssel szolgál:

NEMÉNYI JÓZSEF,
jóságfelügyelő

Hadrév, u. p. Gerend.

2547

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

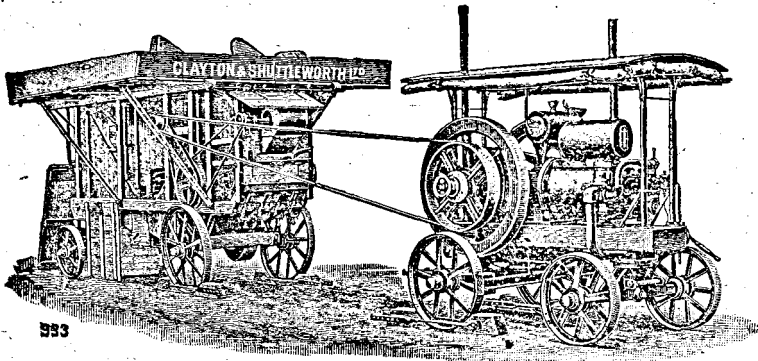
mig a

Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt

ajánlatát nem bírják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselte.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Dr. Osztián Olivér és Társai
Ferenc József-ut 31 Szám.
Sürgönyeim: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

2485

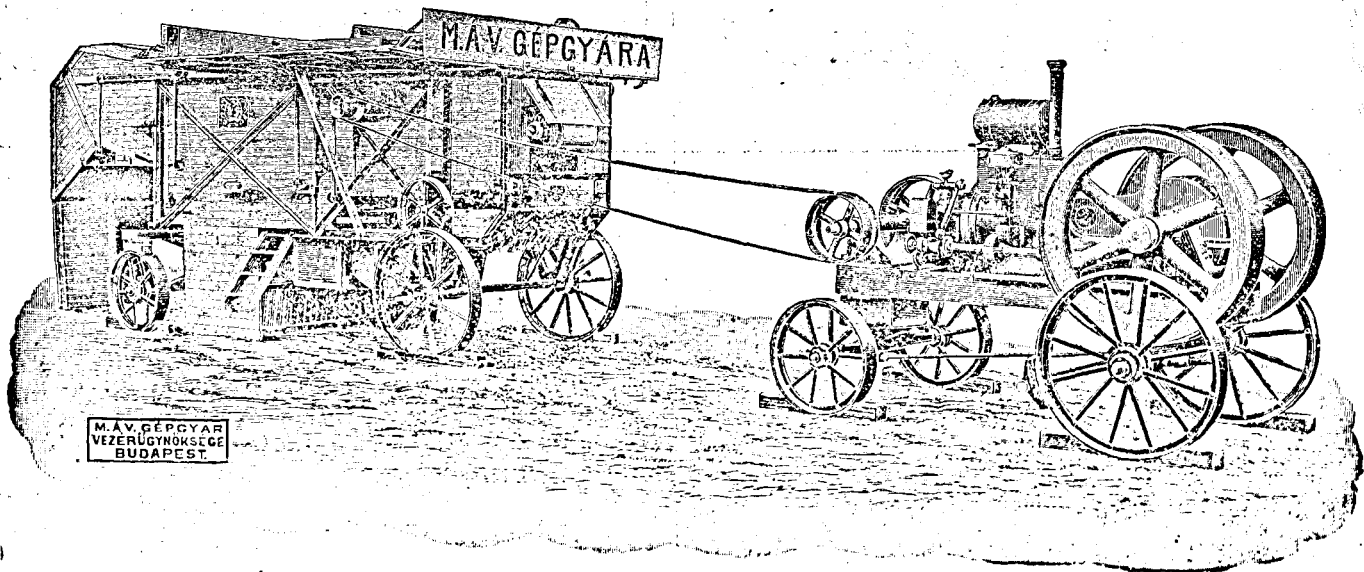
Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A parcellázások és földbérletek. <i>Buday Barna.</i>	157
A Gazdák Biztosító Szövetkezetének tiz éve.	157
Erdélyrészi értekezlet a sármási földgáz és az erdélyi transversalis vasut tárgyában.	158
Kiseb szakközlemények.	159
Egyleti élet.	160
Kormányintézkedések.	161
Vegyes közlemények.	161
Hirdetések.	

A parcellázások és földbérletek.

Irta: *Buday Barna.*

A nép röghöz kötésére megindított eddigi operációk nem sikerültek. Közel egy millió hold földet parcelláztak fel az utolsó 20 esztendőben, de azt már csak senki sem merné állítani, hogy a parcellázásoknak a kivándorlás mérlegében valami hasznos nyoma lenne. Annyira nem, hogy a kivándorlás éppen abban az esztendőben emelkedett a legmagasabbra, mikor a parcellázási láz elérte a kulminációt. És hogy miért nem kötötték meg a parcellázások a kivándorlást, ennek igen egyszerű oka van. S ez az, hogy aránylag kevés munkást lehet felütni földbirtokossá! Földet vásárolni és a gazdálkodást megindítani valamelyes megtakarított pénz nélkül, mégis lehetetlenség. Az ehhez szükséges megtakarított tőkével azonban csak kivételesen rendelkeznek a munkások.

Mindent összevéve, a parcellázások révén husz év alatt évenként legfeljebb 1500—2000 új, kis, vagy törpebirtokos existencia keletkezhetett. A megkötésnek ez a mértéke élenyésző ott, ahol a kivándorlók száma a 200,000 lelket megközelíti. Annál szomorubb aztán, hogy míg évenként 1500—2000 családot kötött le a földvásárlás, addig évenként 10—15—20,000 östermelő kivándorolt.

Egyáltalában fel kell adnunk azt a reményt, hogy a föld tulajdonjogi megszerzésére nyújtott lehetőségekkel a mezőgazdasági munkásokat földhöz köthetjük és a kivándorlást számbavehetően csökkenthetjük.

A földbirtok forgalmi értékének a hozadékkal arányban nem álló nagysága miatt az örökbirtokszerzés parcellázások útján mindig nehezebbé válik; és nem vezethet tőkéhez

nagyobb anyagi áldozatok nélkül az a telepítés sem, mely önálló kisbirtokos existenciák kialakítását célozza.

Könnyebb mód kínálkozik e munkásnép megkötésére és keresőképességének javítására *hosszu lejáratu kisbérleti rendszer* útján. Igen csekély vagyoni erő kell ahhoz, hogy a szorgalmas munkás mint kisbérelő önálló vállalkozóvá válhassék.

Gyakorlati példák bizonyítják, hogy a kis parasztbérletek rendszere életképes. Vallás- és közalapítványi, továbbá papi birtokok nagybérelői, a birtok egészét vagy részét albérletbe adás útján értékesítik, még pedig igen jövedelmezőleg s az albérlők rendszerint kigazdák és munkások, akik a fő vállalkozónak rendszerint jelentékeny nyereséget biztosítanak s emellett maguk is megélnék. Az albérletnek ez a rendszere csak arra jó, hogy az árendások a földművelő népet lehetőleg kizsákmányolják. Menynyivel kedvezőbb megoldás volna a földbirtokosra nézve is, a bérletek után vágyódó kisemberekre nézve is, ha a birtokos közvetlen velük állana szóba és közvetlenül nekik juttatná a bérföldeket egy harmadik tényező közbejöttével, aki csak vállalkozói nyereségre utazik. Ugy a kincstárnak, mint a papság érdeke és kötelessége volna, hogy közvetlenül alakítsák meg a kisbérleteket. Már ezzel is százezernyi munkást köthetnének a magyar földhöz.

Olyan latifundiumok, melyek az állandó munkásihiányt gyökeresen akarják orvosolni egyes gazdaságaikban a mezőgazdasági munkásokat telepítéssel is lekötethetik, olyképen, hogy a telepések a földbirtokot közös gazdálkodásban és tisztán munkabérkeresetükre utalva szerezhetik meg.

Legtöbb esetben a kigazdák és a munkások széttagolt egyéni ereje nem elég ahhoz, hogy a bérbe, adandó földeket megszerezzék. Ilyenkor a bérletre pályázók társulhatnak a közös cél elérésére és létrejönnek a földbérelő társulatok vagy *földbérelőszövetkezetek*, melyeknek a szervezkedés minden irányban kipróbált haszna nagy jelentőséget biztosít.

A szoroson vett Magyarországon négy évvel ezelőtt jött létre a legelső földbérelő szövetkezet, ma már vagy husz működik és valamennyi eredményes tevékenységet fejt ki, de egy kivételével mind az egyéni gazdálkodás

rendszerén alapul, noha a közös gazdálkodás rendszere célszerűbb alapnak kínálkozik. Most még azonban nem fejeződött be a típus kialakulásának folyamata sem.

Pedig a földbérelő-szövetkezeteknek óriási jelentőséget tulajdonítok. Magyarországon bérletek céljaira igen nagy területeket lehetne felhasználni. Csak a községek és a városok földbirtoka közel 6 millió holdat tesz ki; ennek több mint fele mezőgazdaságilag hasznosítható terület, melynek nagy hányada tökéletlen és ennél fogva rosszul jövedelmező házi kezelés alatt áll.

Nézetem szerint tehát legtöbbet tehetünk a munkásnépért, ha a kisbérletek rendszerét igyekezünk meghonosítani minden célravezető módon. Erre a célra van elegendő föld és van elég emberanyag, mely örömmel munkába áll. Ezen az uton a nagy uradalmak biztosíthatják a szükséges munkaerőt s a jogi személyek birtokainak jövedelmezősége rendkívül emelkedhetik. A földművelő nép pedig hozzájut az önálló mezei gazdálkodás vágyott foglalkozásához és nem a bankok osztalékát növeli munkájának gyümölcsével, hanem a saját jólétét és haladását.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének tiz éve.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete e hó 9-én tartotta jubiláris közgyűlését, mely ünnepélyes alkalomból a gazdák számosan gyűltek össze a »Köztelek« nagytermében. Képviselve volt a földművelésügyi miniszterium, az O. M. G. E., G. E. O. Sz. és az E. G. E. a vidéki gazdasági egyesületek stb. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta. A kilépő igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat ismét megválasztotta és elfogadta az igazgatóságnak a kimutatott 120 ezer korona feleslegre vonatkozó előterjesztését. Egyhangulag vette tudomásul a közgyűlés, hogy az igazgatóság az Üllői ut 1. és Ráday u. 2 sz (Kálvin-tér sarok) házat örök áron megvette és ott egy impozáns székházat fog építeni. A közgyűlés megváltoztatta az alapszabályok 8. és 16. §-ait, melyben újabb üzletrészek jegyzésére, illetőleg tőkéjének fel-emelésére az igazgatóságot meghatalmazta. Ezen intézkedést a szövetkezet rohamos léptekben való haladása tette szükségessé.

A közgyűlést megelőzőleg az alapszabály-szerű alapítók gyűlése ülésezett. Ezen az ülés

Magyar

Gazdasági és kerti

Mezőgazdák

Magvak

szövetkezete

legjobb beszerzési forrása

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

sen mutatták be *Rubinek Gyula*, az O. M. G. E. igazgatója által összeállított és a Gazdák Biztosító Szövetkezete történetét gondosan felölelő munkát, amely szövetkezet megalakulásának előzményeit a szövetkezet megalakulását, szervezését, az igazgatóságban tíz év alatt történt változásokat, a szövetkezet üzleti fejlődését és üzlet-eredményeit tárgyalja. Szakszerűen és csoportokban mutatja ki ezen mű a Gazdák Biztosító Szövetkezetének eddig megjelent mérlegeiből a szövetkezet fejlődését, amelyből kitűnik, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete eddigi tüzdíj-bevétele 11.903,588.33 korona, jégdíjbevétele 5.895,200.82 korona, életdíjbevétele, amely üzletág két évvel később kezdte meg működését, 1.893,310 koronát tüntet fel. Tartalékot pedig az elmúlt tíz év alatt 1.446,666.29 koronát gyűjtött a szövetkezet.

Az alapítók gyűlése lelkesedéssel vette tudomásul a *Rubinek igazgató könyvéből* felsorolt adatokat és az alapítás óta fáradhatatlanul működő elnököt, *Zselénszky Róbert* grófot, valamint *Rubinek Gyulát*, akik különös érdemeket szereztek a szövetkezet fejlődésében, nagy ovációkban részesítette.

A közgyűlést lakoma követte a jubiláló egyesület elnökének, *Zselénszky Róbert* grófnak a tiszteletére. A diszes lakomán megjelent *Serényi Béla* gróf, földmívelésügyi miniszter is. Az első pohárköszöntőt *Serényi Béla* gróf, földmívelésügyi miniszter mondotta: Igen tisztelt Uraim! Nekem jutott azon reám nézve igen megtisztelő feladat, hogy a mai nap alkalmából azon férfit, akinek tiszteletére és érdemeinek elismeréséül ezen mai ünnepély rendeztettem, felköszöntsem. Engedjék meg uraim, hogy mielőtt ezt teszem, pár bevezető szóval ecseteljem saját szerény nézeteimet. Mikor a földmívelésügyi tárca vezetését elvállaltam, a gazdaközönség bizonyos kételkedéssel fogadta az én fellépésemet és kételkedéssel fogadhatta is, mert hiszen talán nem volt tisztában vele és nem volt meggyőződve arról, hogy azokat az eszközöket, amelyeket én alkalmazni akarok, az ő teljes egyetértésével fogom alkalmazni. És ha az eszközök megválogatásában köztünk differenciák vannak is, voltak is s minden bizonytalansággal lesznek is, azt hiszem azonban, hogy sohasem lesznek nézeteltérések azon cél megvalósítása érdekében, amelyben a földmívelésügyi miniszternek és az egész gazdatársadalmi érdekeltségnek működnie kell. Ez nem lehet más, tisztelt uraim, mint a magyar gazdatársadalom minden egyes tagjának és összességének megerősítése és a magyar földnek, amely vezetője az erős magyar társadalomnak, erősítése, anyagi és erkölcsi előbbrevitele. Én, uraim, nem, nem tűzhettem magam elé másfeladatot, mint azt, hogy iparkodni fogok minden erőmmel és tehetséggemmel, szerény tudásommal és a rendelkezésemre álló eszközökkel a gazdatársadalmat erősíteni és annak vezetőjévé lenni.

Én a szövetkezeti eszmét nagyon nemesnek, helyesnek és üdvöztetőnek tartom, de nem haboztam soha kijelenteni s most is bátran és őszintén kijelentem, hogy a szövetkezést első sorban ott tartom helyesnek, ahol a természeti alapok és fejlődési feltételek arra meg vannak adva.

Nem tartom tehát helyesnek az erőltetett szövetkezést mert annak tapasztalat szerint szomorú vége szokott lenni s egyébként is az a szövetkezeti eszme nem áll szolgálatában. A szövetkezeti eszme meg fog érné az ország társadalmának érésével és annak erkölcsi fej-

lődésével és azzal elsősorban, hogy ha nemes és buzdító példákat tudunk mutatni aziránt, hogy okos és helyes szövetkezés után micsoda üdvös és nemes eredmények érhetők el

Azt hiszem azért jöttünk ma össze, hogy azon férfit, aki példaadója és uttörője volt az ilyen valódi szövetkezésnek, tízéves jubileuma alkalmából ünnepeljük. Én Öccellenciáját *Zselénszky Róbert* grófot mint a magyar földmívelésügyi hivatalos vezetője melegen üdvözlöm és ki kell jelentenem, hogy ha nézeteltérések voltak is közöttünk bizonyos dolgokban gyakran és azt hiszem, lesznek ezután is, én mindig tisztelettel meghajlok Öccellenciája bátor szókimondása és azon nemes intenciói előtt, amelyekkel az anyai istápolásra szoruló magyar gazdatársadalom erősítésére és előbbrevitelére törekszik. Öccellenciájára üritem poharamat és kívánom, hogy a gazdatársadalom érdekében őt az Uristen sokáig éltesse. (Lelkes éljenzés és taps.)

Ezután *Bujanovics Sándor*, majd *Szent-Iványi Árpád* mondtak ugyancsak *Zselénszky Róbert* gróf elnökre lelkes felköszöntőket.

Zselénszky Róbert gróf az üdvözlőkre a következőket válaszolt: Igen tisztelt Uraim! Őszinte köszönetet mondok azokért a szívélyes üdvözlő szavakért, amelyekkel engem a földmívelésügyi miniszter ur öngyméltósága, *Bujanovics Sándor* és *Szent-Iványi Árpád* tisztelt barátaim megtisztelni szívesek voltak. Kénytelen vagyok azonban a Gazdák Biztosító Szövetkezete előhaladása terén elért eredmények érdemeit az én működésemtől elhárítani. Mert az, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete annyira felvirágzott, legnagyobb érdeme a szövetkezet igazgatósága is érdemes tisztikara működésének. A Gazdák Biztosító Szövetkezete bizonytalansággal nem létesült volna, ha a szövetkezeti eszmék apostola, *Károlyi Sándor* gróf nem vette volna e nagy és szent ügyet kezébe. Neki köszönhetjük, hogy jelenleg 2301 hitel-szövetkezet van az országban; neki köszönhetjük, hogy a »Hangya« nemrég az ezredik szövetkezetet alapította. Én nem tartozom azok közé, akik mindent a szövetkezetektől várnak, qár kétségtelen, hogy a mi korunkat legjobban támadó veszély, a szocializmus ellen határozottan a szövetkezet fog legjobban minket megvédeni. Ezzel tömörítjük népünket magunk köré, ezzel fogjuk tudni azt egy jobb irányba vezetni és elvonni a mételeyező szocialista iránytól. És éppen ezért haragudsznak a szocialisták minden szövetkezeti mozgalomra és akarnak minden szövetkezeti alkotást teljesen diszkreditálni. Nem vagyok barátja az erőszak politikának. Az éles, nagy alkotásokat ne próbáljuk gyengíteni, hanem szövetkezéssel igyekezzünk olyanná tenni, hogy azok képesek legyenek ellentállni az erősek tulsulyának. Ez a politika az, amelyet *Serényi Béla* gróf földmívelésügyi miniszter ur is üz, ő is az egyenlő súly politikájának a híve. Ezért emelem poharamat az ő működésére, kívánva, hogy minél hosszabb ideig lehessen a mezőgazdasági érdekeknek őre és vezére s hogy ezen politikát minél tovább folytathassa. Az Isten sokáig éltesse. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Ezután még többen mondtak felköszöntőket. *Löherer Andor* a Gazdák Biztosító Szövetkezete végrehajtó-bizottsági tagjaira. *Meskö Pál* *Rubinek Gyulára* és *Emödy Józsefre*, *Rubinek Gyula Zselénszkyre* stb

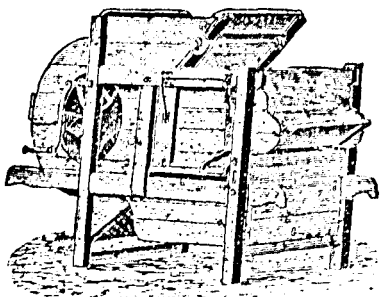
Erdélyrészi értekezlet a sármási földgáz és az erdélyi transversális vasut tárgyában.

F. hó 10.-én Kolozsvártt népes értekezlet volt a kissármási földgáz értékesítése és az erdélyrészi transversális vasut terve ügyében való állásfoglalás céljából. Ezen értekezletet Kolozsvár város tanácsa hívta egybe. Az értekezleten nagy számban jelentek meg az erdélyi vármegyék és városok képviselőin kívül a gazdák is.

A kissármási földgáznak felhasználása érdekében — melyről lapunk mult számában is volt már szó s melynek érdekében legelőször egyetünk emelte fel annak idején szavát, — igyekeznünk kell minden törekvést megakadályozni, mely a földgázt, mint a technika legnagyobb erejét, a gazdaságilag, iparilag és kereskedelmileg fejletlen Erdélytől meg akarja vonni. Miután már több ízben volt szó a gáznak Budapestre való vezetéséről, igyekezett Kolozsvár, Erdély fővárosa hazarészünk érdekeinek védelmére kéltni és a gáz felhasználásának eldöntése előtt állást foglalt annak az Erdélyben való felhasználása mellett.

Az értekezlet lefolyásáról a következőkben számolunk be. D. e. 10 órakor kezdődött az értekezlet, mikorra össze is gyűlt a résztvevők legnagyobb része. Jelen voltak:

Dr. gr. *Bánffy Miklós*, gr. *Wass Béla*, br. *Kemény Ákos*, dr. *Bernády György*, *Pfeiffer Ignác*, gr. *Béldi Ferenc*, *Inczédy-Joksmán Nándor*, br. *Apor István*, br. *Bálint György*, dr. *Fráter Béla*, br. *Inczédy Adám*, *Herczeg Lajos*, *Merza Lajos*, dr. *Schwarz József Szászrégen*, *Schilling Zoltán*, br. *D.őszeghy Zsigmond*, *Tokaji László*, dr. *Papp József*, *Somodi István*, *Egerházy Lajos*, *Török István* alispán *Zilah*, *Zilahi Sebes Andor* *Torda*, *Hegyi Gyula*, *Cholnoky Jenő*, *Balázs Gyula*, *Tódorfi Lukács*, *Bándy György*, *Gyöngyössy Böhm Mihály*, dr. *Gámán József*, *Gomert Richardt* Budapest. *Paul Vilmos* Brassó, dr. *Schiffbauer Hugó* Szászrégen, *Popp János* Borszék, *Matskasi Pál*, *Dózsa Domokos*, *Kónya Ferenc*, *Steinberg György* igazgató *Kolozsvár*, *Dakos Dezső* gázgyári irodavezető, *Csanády Arthur* m. kir. főerdőmérnök. *Veres Vilmos*, *Orel Dezső* polgármester *Gyergyószentmiklós*, dr. *Csiky József* Csikszereda, id. *Lázár Péter*, *Jánosy György*, *Madaras Sándor* *Gyergyószentmiklós*, *Puskás Adolf* v. főjegyző, ifj. *Szádeczky Lajos*, *Vákár P. Arthur* bányaig. lapsz., *Gödrö Ferenc* polgármester *Sepsiszentgyörgy*, *Ürmösy Jenő* M. *Platka*, *Dani Godofréd* alisp., *Vass Emil*, *Máthé Lajos* mérnök, *Schöpp János* polgárm., *Heltai Ferenc*, gr. *Teleki Ferenc*, *Zeyk Károly*, *Ferencz József*, dr. br. *Szentkereszty Béla*, gr. *Bethlen Balázs*, dr. *Szádeczky Gyula*, *Hirsch Odön*, *Müller János*, *Dorgó Albert*, dr. gr. *Teleki Domokos*, ifj. *Péter Károly*, *Hegyi Péter*, dr. *Sebesi János*, *Tutich Lajos*, *Ferenczy Jenő*, *Lovassy Andor* alispán *Torda*, *Hossu Jenő*, *Ferenczy Dezső*, *Kloss Emil*, *Senbriger Frigyes*, *Wichner Hermann*, *Popp János*, *Körösi György*, gr. *Teleki Adám*, dr. *Jeszenszky Gyula*, dr. *Gyalui Farkas*, dr. *Deák Albert*, *János István*, *Reicher Aladár* főszolgabíró *Szászrégen*, *Blau Gyula* építész-mérnök Budapest, *Fehér Sándor* alispán *Csikszereda*, *Szász Sándor* v. tanácsos *Szászváros*, dr. *Király Aladár* alispán *Sepsiszentgyörgy*, *Köllő Ignác* alispán *Marosvásárhely*, dr. *Ujfalusi Jenő* polgármester *Csikszereda*, *Csanády Attila* m. kir. főerdőmérnök, dr. *Csély József* Csikszereda, *Madaras Sándor* v. II. tanácsos *Kolozsvár*, *Hubert Iván* vízveze-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!

Európaszerte első helyen elismert kitérő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez óvi ajándékokról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvisele

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

téki igazgató Kolozsvár, Moll Elemér vizv. mérnök Kolozsvár, Széky Miklós vb. tag Kolozsvár, dr. Nemes Ferenc v. tanácsos Kolozsvár, Benyó Albin v. Mérnök Kolozsvár, Gaál Elek, Sperker Ferenc, Dózsa Andre, Veszprémi Antal, gr. Bethlen Bálint, Ernst József, Jármay Béla, Thomas Móric Brassó stb.

Napirend előtt az elnök, Szvacsina Géza, felolvasta Sztérényi Józsefnek távolmaradását, mentő levelét, melyben egyszersmint Lukács László pénzügyminiszter meghatalmazása folytán, azon kijelentését közli a pénzügyminiszter úrnak, hogy a földgázt elsősorban Erdélyben kívánja felhasználni.

A megalakulás következtetése után. Az értekezlet egyhangulag megválasztotta elnökökké: *Béldi* Ákos grófot, *Jósika* Gábor bárót és *Sándor* Jánost. Alelnökök lettek: *Bánffy* Miklós gróf, *Lészai* Ferenc, *Barcsay* Domokos, *Szvacsina* Géza; jegyzők: *Eszterházi* László, *Z. Sebes* Andor, *Szakács* Péter, *Török* Sándor.

Megalakulás után *Béldi* Ákos foglalta el az elnöki széket, *Sándor* János megerősítette a Sztérényi levelében foglaltakat, vagyis, hogy mindent megelőzően Erdély érdekei lesznek kielégítve. Örömmel vette tudomásul az értekezlet ezen kijelentést. Rátérve a napirendre, az elnök felkérte Szadeczky Gyula dr. egyetemi tanárt előadása megtartására.

Szadeczky professzor ismertette előadásában a bitumenek és földgáz képződését, melyek eredetét a világ harmadik nagy korszakára vezeti vissza, mikor még Erdélyt is tenger vize borította. Általános érdeklődés közepette magyarázta el a bitumeneknek állati és növényi eredetű anyagokból való előállítását.

Utána *Cholnoky* Jenő beszélt: Többek között ezeket mondta:

„Budapest ellátására 85 millió köbméter gáz elegendő, de ha ezt kiszolgáltatjuk is, bőven marad földgázunk. A fő az, hogy olcsón tudjuk adni a gázt, mindenestre olcsóbban, mint ahogy a fővárosi kezelés következtében kapják a fogyasztók. Erdély iparát fel lehet lendíteni azzal is, ha 50 százalékát elviszik a földgáznak Erdélyből. Aztán tisztában kell lennünk, hogy amit kivisznek tőlünk, az Erdély iparára nézve elveszett. Ha a fővárosba vezetik el a gázt, ezer kilométer hosszú csőhálózatra van szükség, ami 23—30 milliót emésztene meg.

A földgáz kihasználásához nagyon sok pénz kell. Itt az ideje, hogy az állam most az egyszer ne csak szóval agításon, hanem tettel kell tényező legyen. Az erdélyi embernek se pénze, se kedve nincs ehhez.

Indítványozza, hogy kérjék fel a pénzügyminisztert, hogy az erdélyi földgáz felhasználásánál elsősorban Erdélyre legyen tekintettel. Állami segítséget nyújtson Erdély nagyobb városainak, hogy a földgázt bevezethessék. — Hasson oda a kormány, hogy megbízható tőke keresse fel Erdélyt. Budapestre csak Erdély kielégítése után vezessék el a földgázt, de csak megfelelő rekompenzáció fejében.

Böhm Ferenc kir. mérnök szakszerű előadása következett ezután. Különös érdeklődést keltett *Böhm*nek ama kijelentése, hogy rövid időn belül öt községben, folytatódólagosan ismét öt községben végeznek majd furásokat. Megismételte *Lukács* kijelentését, hogy elsősorban Erdélyre lesznek figyelemmel.

Ezután *Szentkirályi* Akos dr. tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást s indítványára 12 tagu bizottságot küldtek ki.

Ezzel kimerítvén a d. e. programját, az elnök d. u. 4 óráig felfüggesztette a tárgyalást. Délben bankett volt a város viigadó nagytermében.

D. u. 4 órakor összegyűltek megint az értekezlet résztvevői a városház közgyűlési termében. Báró *Jósika* Gábor nyitotta meg az értekezletet s jelezte a délutáni tanácskozás tárgyát. Az első előadó

Váczy János vasuti felügyelő volt, ki részletesen ismertette azt a vasuti politikát, mely Erdélyre nézve nemcsak annyiban káros, hogy a főhálózat elkerülte az erdélyi részeket, hanem káros azért is, mert — és ez nemcsak Erdély

különös kára, — külföldi vasuti összeköttetésünk alig egy pár és ezek közül is négy Románia felé halad. Románia közlekedési politikájával nem engedi, hogy ezek az összekapcsoló vonalak kifejlődhessenek, mert minden forgalmat a predeáli összeköttetés felé irányít. A kolozsvári új vasuterv, mely Kolozsváron, Apahidán, Szászrégen és a Tölgyesi szoroson át haladva Odessza felé megszüntetné a hiányokat, rövid összeköttetést létesítene a főváros és a kelet között, felvenné a versenyt a Kassa—oderbergi vasut keleti irányu forgalmával. Ez a leg-
rövidebb vonal volna ebben az irányban és a legolcsóbban kiépíthető. Jövedelmezősége is megfelel a követelményeknek.

Az éljenzéssel fogadott szakszerű előadás után

Gere Kálmán, műszaki tanácsos a Kolozsvár—tölgyesi vonal lejtési viszonyait ismertette és kifejtette, hogy a lejtési viszonyok nem kedvezőtlenek. Két alagutra lenne szükség és a mezőségi vonalrészén a kőhiány okozna különös költséget. A közgazdasági jelentőségét is ismertette. Apahidától Szászrégenig a vonalirány mentén mindenütt nagybirtok terül el s különösen telepítési tervek megvalósítását idézné elő a vasut. A Mezőség pedig éléskamrája nemcsak Kolozsvárnak, hanem még több városnak s ezt az éléskamrát a városok vasut nélkül nem tudják használni.

A *Gere* Kálmán előadása után is felhangzott a helyeslés és ezután nemzet politikai szempontból

Kenéz Béla egyetemi tanár méltatta a Kolozsvár—tölgyesi vasut jelentőségét. Kijelentette, hogy Erdély közlekedési politikája annyira céltudatlan és beteg volt, hogy a helyrehozásra nem elég egy ilyen vonal kiépítése és számos más vonalat követel. A vasuti hálózata Erdélynek a legsilányabb, a belső ugy, mint a kifelé haladó. Az erdélyi részekben aránylag félannyi vasut van, mint az ország más ugyanekkora területén. Erdélynek is a legelhanyagoltabb része éppen Kolozsmező és Marostorda. Ez az elhanyagoltság páratlan az egész világ vasuti politikájában. A hiányosság közigazgatási káráról nem lehet újat mondani. Az új vasutnak egyik legjelentősebb hatása a népsűrítés lenne és erre nagy szükség van, mert a leggyérebb az országban Erdély lakossága. A teheráru forgalmát gyorsabbá és olcsóbbá tenné. Átszelné ez a vasut Románia legtermékenyebb, Oroszországnak legforgalmasabb részét s az északi székelységet összekapcsolná a magyarsággal s így megmentené az eloláhosodástól. Legjobb magyarosító hatást a vasut tud elérni.

A *Kenéz* Béla előadása nagy hatást keltett s utána

Gámán József kamarai titkár fejtegette nagy közgazdasági szaktudással a transzverzális vasut közgazdasági vasut közgazdasági jelentőségét. Lelkes hangon tartott előadása végén határozati javaslatot nyújtott be, melyben a következő három határozat kimondását kéri:

1. Az értekezlet az erdélyi részek felvirágoztatása érdekében szükségesnek tartja egy keleti összeköttetésre alkalmas transzverzális vasut kiépítését;
2. Az értekezlet határozatát emlékiratban indokolja még és ezt az emlékiratot a kormány elé terjeszti;
3. Bizottságot választ a határozat végrehajtására, az emlékirat megszerkesztésére.

Az előadások elhangzása után kezdődött a vita, melynek első szónoka volt

Sándor János, ki az értekezlet rendezésében kifogásolja, hogy a vasut tervét nem közltek előre a meghívottakkal.

Az előadások erőteljes érvekkel indokolták meg a transzverzális vasut tölgyesi vonalának szükségességét. Ugyanezek az indokok teljesen ráillenek egy olyan transzverzális vasutra, mely Erdély legmagyarabb vidékeinek osztaná áldásait. Kolozsvártól Sármásig kell ez a vonal, de Marosvásárhely és a Székelyföld kikerülésébe nem egyezne bele semmi körülmények között. Legfontosabb erdélyi és országos érdek az, hogy a két erdélyi nagyváros, Kolozsvár és Maros-

vásárhely kapjon megfelelő összeköttetést és Marosvásárhelyen át Székelyudvarhely, vagy Ágostonfalva felé kell vezetni s ha ezt a vonalat összekapcsoltuk egy keleti ponton, akkor elmondhatjuk, hogy teremtettünk transzverzális vasutat. Kijelenti, hogy Heltai és ő értekeztek a kereskedelemügyi miniszterrel, aki belátta egy ilyen vasutnak a transzverzális jellegét.

Lovassy Andor Torda és Torda-Aranyosmezőre érdekeire figyelmeztet. *Sebesi* János Marosvásárhely és a székelyföld érdekeit védelmezte, *Bernády* György, *Sándor* János javaslatához csatlakozott.

Bánffy Miklós gróf: A vita során elhangzottak nem fődik az előadói javaslatot és az indokolást. A javaslat nem mondana ki mást, mint azt, hogy az értekezlet állást foglal az erdélyi transzverzális vasut mellett s szükségesnek látja felállítását. Ehhez nyugodtan hozzájárulhat mindenki.

Hegy Gyula, *Süme*gyi Vilmos, *Szakács* Péter, *Sándor* János felszólalásai után az értekezlet egyhangulag *Bánffy* Miklós gróf álláspontját tette magáévá. A memorandum elkészítésére bizottságot küldtek ki *Szvacsina* Géza elnöklésével. Tagjai: dr. gróf *Bánffy* Miklós, *Gámán* József, *Gere* Kálmán, *Herczeg* Lajos, *Váczy* István. Végül *Fekete-Nagy* Béla megköszönte a megjelentek érdeklődését s ezzel véget ért a nagygyűlés.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A konyhasó befolyása a tejelválasztásra.** Több vizsgálat arra a következtetésre vezetett, hogy a konyhasó-adagok a teheneknél jelentősen befolyásolják a tejhozamot, de a minőség rovására. Ez természetesen is, ha a kérdést élettani szempontból vizsgáljuk meg. Az anyagcsere folytán a vérbe jutott nagyobb sómennyiség előmozdítja a hajszáledényekben a diffúziót és ezzel együtt a vízkiválasztást, ennek folytán a sóval tartott állat több vizet leendő kénytelen fölvenni és egyszersmint több tejet választ el. A sóadagok ugyan fokozzák a zsirelválasztást is, de ez utóbbi képtelen a vízelválasztással lépést tartani. Ezirányú kísérletekből kitűnt, hogy egy tehénnél 60 grnyi só adagolása a tej zsirtartalmát nem befolyásolja. E sóadag megkésztetésével emelkedik a tejhozam a zsirtartalom elleben süllyed. Ahol azonban nagyobb zsirtartalommal bíró tej kívánatos, ott a sóadagot nem szabad 60 gr-nál nagyobbra emelni.

+ **A tyukok és a pulykák kottlasi láza** amely kívánatos tulajdonság bizonyos esetekben, oly kellemetlen és hátrányos máskor, pl. a tojáshozásra dolgozó tenyészetekben. Ezzel a bajjal szemben szokásban van a kottlónak hideg vízzel való leöntése, az eleség megvonása, sőt, edves pinceguba helyezése és egyéb állatkinzó embertelen művelet, amivel annál inkább szakítani kellene, mivel egy egészen egyszerű és természetes módon is leküzdhető a tojáshozamra hátrányos ezen «láz». E mód abban áll, hogy az ember a kottlót elhelyezi egy világos, nem tágas helyen, közepes takarmányt nyújtva neki s mellé tesz egy tüzes kakast. Az a maga feladatát teljesítve, a volt kottló, a tojásadást folytatja.

+ **Csontliszt és fahamu a sertéstakarmányban.** A viscouisini «Agric. Exp. Stat.» takarmányozási kísérletezéseiből kitűnt, hogy kizárólag csak kukoricán tartott sertéseknél a csontképződés visszamarad és gyakran fordulnak elő csonttörések. A folytatódólagos kísérleteknél egyrészt csontlisztet, másrészt fahamut (keményfából) is etetve, kitűnt, hogy csak kis mennyiségben keverve naponta csontlisztet és fahamut a takarmány közé, 28-százalékkal kevesebb kukoricára volt szükség 100 kgr. élősúly elérésére. A csontliszt és a fahamu az emésztésre is kedvező befolyással voltak, a sertések csontozata is erőteljesebb lett és 50%-kal több hamut tartalmazott, mint a csak kukoricán tartottaké.

N. D.

+ **A disznók szuszogó körja** Orurhrut a disznóknál is elő szokott fordulni. A

nyálkahártya s az alatt lévő kötőszövet meglobosodik, ezen lobos folyamat megtámadhatja a csontot minek folytán az orr egyik vagy másik oldalán megdagad, az ormány is félregörbül, mi által az orr egészen eltorzítottatik, de okozhatja külső sértés is pl. ha a kondás bottal megüti. Emiatt az orrjárat szűkebb lesz, a légzés gátoltatik s nehézzé, szuszogóvá válik. Az eledel felvétele szintén gátoltatik, s emiatt a sértés hamar lesoványodik, végre senyve esvén, elhull. A gyógykezelés semmivel sem biztat, legjobb az ily állatokat levágni, mielőtt teljesen elsoványodtak volna.

+ A kavicsos talajok takarmánya.

Ha valahol nehéz a gazdálkodás, úgy elsősorban a kavicsos talajokra mondhatjuk el ezt, a mennyiben ily helyeket nemcsak a föld megmunkálása tekintetében találunk minduntalan nehézségekre, hanem a termelendő növények megválasztása is sok gondot okoz. Ez a gond pedig különösen a takarmánynövényeket illetőleg lép előtérbe s nem egy olyan vidékkel bírnak, a hol ugyancsak próbára teszi a föld kavicsos volta a gazda türelmét. Kavicsos földeken takarmánnyerésre határozottan legjobb növényünk a *baltacim*, különösen ha nem egymagában, hanem 1—2 fülevélel keverten vetetik. A lóherével szemben előnye az, hogy a szárazságot sokkal jobban eltűri, nem vénül el olyan hamar szárítása és könnyebb, levelet nem peregnék le olyan könnyen és nem puffaszt; de viszont hátránya, hogy évenként csak egy biztos kaszálást ad és sarjufejlődése is csak bő csapadék esetén kielégítő. *Baltacim*-ből tisztán vetés esetén, jó erőben levő földben, kat. holdanként 30 kilogramm magot vessünk tavasszal, védnövényvel ép úgy, mint a heréknel szokásos, a különbség mindössze az, hogy a *baltacim* magját jóval mélyebbre kell a földbe alátakarni.

Ha a *baltacim*et fűmagvakkal kombinálva és keverve vetjük, úgy még jobb eredményt érhetünk el, amennyiben úgy vetésünk zártabb lesz, bővebb termést ad és zárt sűrűségét is hosszabb ideig tartja meg s ezenfelül legeltetésre is jobban használható. A keverékhez *csomósebirt*, *francia perjét* és *vérfejtő csábairt* használhatunk, úgy azonban, hogy a keverékben a *baltacim*mag az összes magszükségletnek regalább is a felét tegye ki. Nagyon jó sikerrel kultiválhatók még kavicsos talajon a *nyulszapuka* egymagában is. Ebből holdanként 10—12 kilogramm vetendő el ősszel avagy tavasszal és pedig szintén védnövényvel. Igaz, hogy e takarmányt a ló nem eszi meg, de a szarvasmarha eszi, a juhok pedig nagyon szeretik. Ha csak kaszálónak használjuk a *nyulszapukát*, úgy 1—2 évig, ha pedig legeltetjük, úgy 2—3 évig is használható feltéve, hogy a magját jól előkészített földbe vetettük. A magva drágán értékesíthető volta miatt az utóbbi időben ezt a növényt igen sokan a jó heretalajokon is felkarolták. Ez azonban kár; ily talajon a here és lucerna van helyén, melynek hozama nagyobb és biztosabb is s e mellett kitűnő takarmánya minden állatnak. A *nyulszapuka* ugyanis csak egy kaszálást ad, a here és lucerna ellenben jó időben 3—4 ízben is kaszálható Ez pedig már magában is lényeges differencia, nem is szólván a takarmányminőségről.

+ A borjazási láz A borjazási vagy tejláz a légveszedelmesebb betegsége bőtejlő és kényes nyugoti fajtájú fejősteheneknek. Mindent el kell tehát követni, hogy távol tartsuk mindazt, ami a betegség föllépésének kedvez. A többek közt ügyelni kell, hogy a vemhesség egész ideje alatt jól tápláltassanak a tehenek, teljesen egészséges, semmiféle káros hatással nem bíró takarmányokkal. Legalább egy héttel a borjazás előtt is egy héttel azután is — pedig szűkebb koszon kell tartani a tehenet és ezen idő alatt a legjobb csupán jóminőségű szénát adni eledelül, gondosan kerülve a takarmány változtatást az említett idő tartama alatt. A bő kosztról persze lassanként és fokozatosan fogjuk szűkebbre a borjazás küszöbén álló tehenet és

a leborjazás után ismét fokozatosan szaporítsuk meg takarmányát, Amennyire lehet, ügyelni kell hogy a borjazáskor inkább éhes legyen a tehen, mint jóllakott, azért aznap csak keveset adjunk neki enni, sőt tanácsos valami folyékony takarmányt, ivós moslékot adni csak neki, melytől a bélsár maglágnyul és nem szorul a végbélbe, akadályt gördítve a borju utjába.

+ Ujbor hordóízének elmulasztása. Ha az ujbor az uj hordótól kellemetlen faizt kapott is, semmi különleges kezelést nem igényel. Egy-két fejtés után rendes kezelés mellett is eltűnik a kellemetlen faiz. Ha a bor megtisztulását derítéssel siettetjük, a bor ize is hamarabb lesz tiszta. Ha nem uj hordótól származó faize van a hordónak, hanem talán dohos hordóba kell átfajtani s az átfajtéskor a hollandi szűrőben szűrőszélen átszűrni. A szénpor, ha a dohoság nem erős, kiveszi azt a borból. Ha egyszeri ilyen kezelés nem használt, egy idő múlva megismételni s azután a bort rendes kezelésben — fejtés, szűrés, derítés — kell részesíteni.

+ Az akácia mint szőlőkaró. Az akácia fája kemény, ruganyos erős. Hatalmasan ellenáll a meleg hideg és nedvesség változásainak. A vadgesztenyével vetekedik. A tölgyfánál tartosabb. A szőlőkaró termelése szempontjából nem célszerű 20 évesnél nagyobb forgóban nevelni. Jó helyeken 12—15 éves forgó is elég. Ha a fiatal akációt karók céljaira hasítják, ez felette könnyen megy; de meggörbül, mert a bele lassabban szárad, mint a külseje, 20 éven túl ez a görbülés már jelentéktelen. Egy hektár akácós ültetése 2 m. távolságra minden irányban, 60-Kba kerül. Kedvező helyeken, pl. homokban csak 40 K-ba. Az első években a közöket fel lehet szántani és köztes művelésre használni. 20 éves korában körülbelül 3000—4000 jó törzset lehet vágni, amely egyenkint megér 20 fillért, tehát 7—860 K-át. A sarjhajtásokból eredő második forgó sokkal több jövedelmet ad, mert 20,000 karót kiad és ezenfelül sok rőzsét.

+ A kötelek tartóssá tételé. A kötelek az által tehetjük tartóssá, ha forró, francia nyirfa-olajjal bedörzsöljük, vagy az ilyen forró olajba mártjuk, impregnáljuk azokat. A nyirfa-olaj ugyanis a szövetrostokat finom ruganyos réteggel vonja be, mely a víz, a sók, a savak és az alkáliáknak ellentállni képes; ezáltal vízáthatlan és igen tartós lesz. Ugyancsak ezen szerrel szövetek nemcsak tartósakká, hanem vízáthatlanokká is tehetők.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az »Erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete« folyó évi március hó 24-én d. u. 3 órakor Kolozsvárott, Deák Ferenc utca 16. szám alatt választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Az előző ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.
2. Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére kiküldendő két tag kijelölése.
3. A folyó évi tagmozgalomról szóló jelentés.
4. Az eddig beérkezett ügyek elintézéséről szóló jelentés.
5. A miniszterhez teendő felterjesztések tárgyalása.
6. A magyarfajta szarvasmarha három féle jellegének megállapítására és a törzskönyvelésre kiküldött bizottság jelentése.
7. Esetleges javaslatok és indítványok.

Kolozsvár, 1911. március 14-én.

Dr. Jósika Gábor s. k. elnök.

Az Erd. Gazd. Egylet kolozsmegyei osztályának int. bizottsági ülése.

g) Miután tagadhatatlan, hogy jó viszonyok között levő községekben az eddigi uradalmi bikák után szép növendék állatok estek, de ezeket a kisgazda legelő hiányában eladta. kormányintézkedéssel felújítandó a régi állami bikanevelő telepek eszméje kisebb körzetekben és pl. ha a járási állatorvosok által összeválasztott falusi növendék bikák a megyebeli állami és telepítési kincstári birtokokon neveltetnének fel. Csak 3—4 évi ilyen állami bikanevelés révén is nagyon lehetne az apaállathiányon segíteni.

h) Az eddigi kiváló bikákat tenyésztő és szállító uradalmakkal állandó szerződés kötendő magas vérű apaállatok nevelése céljából, így az illetők biztosítottán, rendszeresen fogják tenyésztőket fejleszteni, — ezért az »erdélyi magyarfajta szarvasmarhát tenyésztő egyesület« államilag támogatandó.

i) Megszivlelendő a tekei főszolgabíró javaslata is, hogy egészen szegény községekben, vagy vidéken 2—3 bikával állami bikatelepek állíttassanak fel. — a lófedező katonai állomások mintájára, — hogy pl. árvíz, jégverés, tűzvész, vagy osztály sújtotta években is módjában legyen a szegény kisgazdának tehenére jó bikát alkalmazni.

j) Miután Kolozsmegye sok vidékén igen csekély most a takarmánytermelés, utasítaná a miniszter ur az erdélyrészi kirendeltséget, hogy 1912. év elején erőteljes akciót indítson kedvezményes áru vetőmagvak kiosztásával egyrészt, — másrészt pedig közigazgatási uton kellene odahatni, hogy olyan községekben, ahol arra már hajlandóság van, a fekete ugaros gazdálkodásról a *zöld ugarra* (mesterséges takarmánytermesztésre) térjenek át a kisgazdák.

k) Az iménti tárgyalások rendjén többször volt hivatkozás a gazdasági felügyelőségre, mely, ha jelen lett volna, sok vitás kérdésben megadhatta volna a szakzerű felvilágosítást. Dr. Seyfried javaslatát magáévá teszi a szakosztály, hogy az alispáni hivatal kérné meg a földművelésügyi miniszter urat, miszerint a régebbi állattenyésztési felügyelők uszához képest — engedtesék meg a mai gazdasági felügyelőknek is, hogy a szakosztály tárgyalásain részt vehessenek, miután mindenkor meghívotnak, de az ülés napja és tárgysorozata az Erdélyi Gazdában és a kolozsvári napilapokban is idején közöltetnek.

5. Előadó bemutatja Alispán ur átiratát, melyben egy, a kolozsvári járásban létesítendő közös járási gyümölcsfaiskolának a községek terhére végzendő beállítására kér engedélyt.

Miután a községi faiskolák még ezidő szerint sem létesíthetők mindenütt, a létezők pedig nem felelnek meg a célnak, a szakosztály javasolja, hogy Apahidán a tervezet s költségvetés szerint egy járási faiskola létesíttessék, s, ahhoz a Törvényhatóság engedélye kikéressék.

6. Olvastatik a Szilágyvármegyei gazdasági egylet kormányfelterjesztése az állami telepítések és parcellázások hatékony folytatása tárgyában.

Miután az E. G. E. ez ügyben már állást foglalt, a szakosztály ahhoz hozzájárul.

7. Előadó bemutatja a szakosztálynak 1911. évi működési tervét és költségvetését, s annak alapján elhatározza, hogy 1911 évben:

- a) tavaszi falusi eke és gépbemutatót rendez;
- b) a szőlőtermelő községekben szőlőszeti gyakorlatokat tart az állami szőlőszeti felügyelő közbejöttével;
- c) Akciót indít a községi kenderáztatók ügyében és a kendertermelés fenntartása érdekében;
- d) Kolozsvár környékén egy bolgárrendszert kerttelepet fog szervezni;
- e) a nyáron 3 szocialis napot tart, a megye három vidékén;
- f) két tanulmányi kirándulást tervez falusi

gazdakörökkel a kolozsvári gazdasági akadémia telepére;

g) falusi kisgazdákkal műtrágyás kísérleteket végeztet;

h) a nyár végén vetőgépbemutatót rendez;

i) az ősszel 2 helyen gyümölcs, szőlő és vetemény bemutatót tart;

j) a gazdasági felügyelőség és főszolgabírákkal karöltve a megye 5 helyén államszegélyes állatdíjazásokat tart;

k) folytatja 5 községben a téli faragó tanfolyamokat és a télen is rendez államszegélyes falusi gazdasági előadásokat;

8. Előadó jelentést tesz, hogy az őszi járási állatdíjazások ügyében a földmivelésügyi minisztériumhoz felterjesztést tettek, bemutatja a díjazási tervet.

Tudomásul szolgál, a további teendőket az elnökség megbíztatik.

9. Előadó jelenti, hogy a tél folyamán a földmivelésügyi miniszter segítségével sikerült 6—8 hetes háziipari tanfolyamok tartattak: Magyarnádas (kosárfonó), Nagypetri, Kide, Középlak, Szászlóna, Szászfenes, községekben, átlag 18 tanulóval, azonkívül befejeztettek a vasárnapi falusi téli előadások; 46 községben, 48 előadást, 2000 hallgató előtt tartottak.

Tudomásul vették azzal, hogy a kolozsvári gazdasági akadémia eljáró tanárainak köszönetet mondanak a közreműködésért, ugyan-csak köszönetet szavaznak Wolszky Győző szaktanárnak, a ki a háziipari tanfolyamok rendezésében segített huzgón és szakszerűen.

10. Előadó jelenti, hogy a szakosztály tagjaiul 1911. évre beléptek Nagysármás, Báld és Kissármás községek.

Örvendtes tudomásul szolgál.

11. Előadó részletesen felsorolja az erdélyi részi állami segítő akció 1910. évi működését és eredményeit.

Örvendtes tudomásul szolgál. A szakosztály köszönetet mond a miniszteri kirendeltségnek hathatós és célirányos, gyors működéséért a Kolozsmegyei kirendeltségi megbízottnak pedig elismerését fejezi ki.

12. A kolozsmegyei gazdakörök szövetségéről, Dr. Seyfried Károly akadémiai tanár által tartandó előadás, — az idő előrehaladottságánál s a tárgy fontosságánál fogva a legközelebbi gyűlésre maradt.

(Vége.)

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A mások részére való gőzeke szántás szabályozása. A gőzekével mások részére való szántás az országban egyre jobban terjedvén, a jog egyöntetű alkalmazásának biztosítása érdekében a kereskedelmi miniszter a földmivelésügyi miniszterrel egyetértéssel most rendeletet adott ki. E szerint azok, kik mezei gazdasággal egyáltalán nem vagy csak csekély terjedelmű gazdasággal bírnak és azzal foglalkoznak, hogy gőzekével kizárólag vagy túlnyomólag mások földjét pénzért vagy egyéb ellenszolgáltatásért — keresetszerűleg — szántják, bár ez a foglalkozás a munka természeténél fogva a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatban áll, iparosoknak tekintendők, miért is velük, valamint szakképzettséggel bíró alkalmazottakkal, úgymint gépészekkel és fűtőkkel szemben az 1884. évi XVII. törvénycikk rendelkezései alkalmazandók. Megjegyzendő, hogy az 1884. évi XVII. törvénycikk 183. §. a) pontjának értelmében azok a gőzeke tulajdonos gazdák, akik túlnyomólag saját gazdaságukban használják a gőzekét, valamint azok a gőzeke-szövetkezetek, amelyek gőzekéjüket túlnyomó részben a szövetkezeti tagok földjeinek szántására használják és csak akkor ha fölösleges idővel rendelkeznek, mintegy kisegítésként végeznek más gazdaságokban bérszántásokat az általuk időnkint végzet ezen kivételes bérszántások esetén nem kötelesek iparigazolványt váltani.

Miniszteri jóváhagyást nyert új gazdakörök. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a

következő alapszabályokat a bemutatói záradékkal ellátta, illetőleg jóváhagyta: A kisborsnyói gazdakörnek alapszabályait 17074/911. szám alatt. Az Urszentiván községi gazdakörnek alapszabályait 16981/911. szám alatt. A kendilónai magyar gazdakör alapszabályait 16883/911. szám alatt. A gyalui kisgazdák szövetségének alapszabályait 16907/911. szám alatt. A kiskapusi gazdák szövetségének alapszabályait 17090/911. szám alatt. A telekfalvi gazdák szövetségének alapszabályait 16929/911. szám alatt. A Gerendkeresztur községi gazdák szövetségének alapszabályait 17017/911. szám alatt.

Beiratkozás szakiskolai tanfolyamra.

Kolozsvárott (a m. kir. gazdasági akadémiánál) folyó év május hó 8-tól 13-ig mint a megelőző években, úgy az idén is gyümölcsészeti tanfolyam fog tartatni. Célja ezen tanfolyamnak, hogy a fiatalabb lelkészekben a gyümölcs-tenyésztés iránti érdeklődés felkeltessék s nekik alkalom adassék arra, hogy a gyümölcsstermesztésben némi kiképzést nyerjenek, hogy a fatenyésztésnek, a fa nemesítésének s a gyümölcs értékesítésének feltételeit, módját és természetes követelményeit megismerve és megkedvelve, e hasznos és nemesítő foglalkozásnak az életben művelői, tanítómesterei és buzgó terjesztői legyenek.

A tanfolyamra csak 12 lelkész fog az állam költségére felvétetni s ezek egyenkint 32 korona utazási átalányt és napi 6 korona ellátási díjat kapnak.

Felhivatnak azok a lelkészek, akik ezen tanfolyamon résztvenni óhajtanak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket *április hó 15-ig* bezárólag közvetlenül hozzám terjesszék fel. Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A kérvényben a folyamodó lakhelye (vármegye és község), életkora, nyelvismerete, valamint az is felemlítendő, hogy a vidék, melyen lakik kedvező e a gyümölcsstermelésre.

Az a lelkész, aki már ily tanfolyamon részt vett, nem pályázhatik. Segédlelkészek sem vétetnek fel.

Az állami ellátási díj mellett felveendő lelkészeken kívül, fel fog még vétetni 3—4 földbirtokos vagy gazdatiszt is, akik azonban állami ellátásban nem részesülnek.

Ez utóbbiak kérvényeiket szintén *folyó évi április hó 10-ig* közvetlenül hozzám terjesszék be. Budapesten, 1911. évi február hó 17-én. M. kir. földmivelésügyi miniszter.

A Tordán tartandó gyümölcsészeti tanfolyam, az állami kertmunkásiskolánál *április 20-tól 29-ig* fog tartatni.

Célja ezen tanfolyamnak, hogy a fiatalabb s a tenyésztés iránt érdeklődő tanítók a faiskolakezelésben és gyümölcsstermesztésben úgy elméletileg, mint gyakorlatilag kiképzést nyerjenek, hogy a tanfolyamot végzett tanítók a fatenyésztést és gyümölcsstermelést iskoláikban nagyobb sikerrel taníthassák és hogy működésük helyén a gyümölcsstermeléssel foglalkozó gazdáknak a gyümölcsfák nemesítését, kezelését és gondozását, valamint a gyümölcs értékesítését illetőleg kellő utmutatást adhasanak.

A tanfolyamra csak 16 tanító fog az állam költségére felvétetni s ezek egyenkint 30 korona utazási átalányt és napi 5 korona ellátási díjat kapnak.

Oly tanító, aki ily tanfolyamon már részt vett vagy aki faiskolájáért földhitelintézeti pályadíjat nyert, nem pályázhatik. A felvételnél azok részesülnek előnyben, akik gazdasági ismétlőiskolát vezetnek, továbbá azok, kik oly járásból valók; amelyből ily tanfolyamon még egy tanító sem volt.

Felhivatnak azon gazdasági ismétlőiskolai tanítók és faiskolát kezelő néptanítók, akik ezen tanfolyamokon részt venni óhajtanak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket *folyó évi március hó 31-ig*, bezárólag közvetlenül hozzám terjesszék fel. Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem vétetnek figyelembe.

A kérvényben a folyamodó lakhelye (vármegye és község), életkora, nyelvismerete s faiskolában töltött eddigi működése, valamint a kezelésre bízott faiskola terjedelme is megjelölendő s ez adatok valósága közvetlen iskolai hatósága által is igazolandó.

Az állami ellátási díj mellett felveendő tanítókon kívül, fel fog még vétetni 3—4 földbirtokos, gazdatiszt vagy kerttulajdonos is, akik azonban állami ellátásban nem részesülnek.

Ez utóbbiak kérvényeiket *folyó évi március hó 15-ig* ugyancsak hozzám terjesszék be.

A tanfolyamot állami költségen végzett hallgatók az országos gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri biztos vagy helyettese jelenlétében elméleti és gyakorlati vizsgát tesznek és ennek eredményéről bizonyítványt nyernek. Budapesten, 1911. évi február hó 17-én, M. kir. földmivelésügyi miniszter.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Laurentzi Andras,** földbirtokos nyu-

galmazott gazd. intéző egyesületünknek és az erdélyi gazdatiszti egyesületnek volt tagja, hosszas szenvedés után 47 éves korában Medgyesen meghalt. Fájdalommal vettük a haláláról szóló gyászjelentést. Legszebb férfi korában hagyta itt feleségét, három gyermekét és az általa sok szeretettel és hivatottsággal művelt termő földet, melynek buzgóbb és rátermettebb munkása önála nem sok volt.

Áldás kísérfje emlékét, nyugodjék békével!

— **A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.** (A m. kir. földmivelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján.) A februári hideg időjárás és havazás az egész országban eléggé kedvező hatással volt a mezőgazdasági állapotra és bár helyekint, ahol a hótakaró hiányzott, fagykárak is fordultak elő, de nem oly mérvben, hogy a gazdasági helyzet kedvezőtlenebbre változott volna, sőt ez némileg javult is, mert a hideg időjárás az egerek pusztulását előmozdította. Nagyon sok helyen teljesen kipusztultak az egerek és ahol még mutatkoznak, ott is már lényegtelen károkat okoznak. A február hó végén bekövetkezett enyhébb és szárazabb időjárás következtében a kevésbé laza talaju vidékeken a külső munkálatok megindultak, az Alföld némely részén a szántás és vetés munkájával is annyira előrehaladtak, hogy a zabot, árpát és a takarmányféléket elvetették. A munkálatok gyorsabb haladását mindenesetre nagyban előmozdítja a kedvezően alakult talajviszony is. A föld porhanyós, tehát könnyen mivelhető.

Ami az őszi telelését és állapotát illeti az *nagyjában eléggé kedvező.* A gazdasági tudósítók túlnyomó többségének véleménye szerint a kitelelés többnyire megfelelő volt és mert az egér- és rovarkárak korántsem olyan kiterjedésűek, amint ezt az első impresszió után, a lefolyt őszi és tél folyamán tapasztalni lehetett, ugyanis a gabona gyökérzetét ritka helyen tették tönkre az egerek, legfeljebb a vetések egy részét legelték le, ennél fogva a kopárnak látszott gabonaterületeken a vetések újból sarjadzani, zöldülni és néhol már fejlődni is kezdenek. Némely foltok, hibák mutatkoznak a Duna jobb- és balpartján, továbbá a Tisza jobb- és balpartján és az Alföld némely részén, ez utóbbi helyen főleg a késői vetésekben, mindazonáltal általában az a vélemény, hogy a hiányokat kedvező tavaszi időjárás esetén országszerte nagyobbára ki fogják még heverni úgy a buza, mint a rozs, repce és árpavetések. A vetéseket kevés helyen szántották ki. Azokon a vidékeken, ahol a gazdák az őszi szánt gabonaterület egy részét nem voltak képesek őszi teleléssel bevetni, részben máris bevetették, járó és tavaszi buzával. A takarmány termőföldeken, nevezetesen a lóhere és lucernásokban látható egérkárak helyenkint jóformán potolhatatlanok, sok táblát fel kell szántani és újból bevetni. Szálas takarmánymü-

ekben és szalmafélékben nincsen hiány. Némely helyütt panaszkodnak ugyan a takarmányfélék gyenge minősége, valamint ennek következtében a jószág takarmányozásának nehézsége miatt is, mindazonáltal remélik, hogy a legelők kiszáradásával ezen a téren is jobbra fog változni a helyzet. A szőlőkben és kertekben megindult a munka, a szőlőket kitarakták, sőt néhol már a vesszőket is metszik. A gyümölcsfákat az országban minnenütt tisztogatják és a hernyófészkeket pusztítják. A jószág és főleg a szarvasmarhaféle a száj- és körömfájás bajától mindinkább megszabadul. A járvány szűnőben van és jóval enyhébb lefolyású most már, mint a télen volt. Az ország számos vidékén a jószág teljesen járványmentes.

— **Méhészeti tanfolyamok.** A m. kir. földmivvelésügyi miniszterium által Marosvásárhelyen létesített mintaméhesen az erdélyrészi méhtenyésztők számára az 1911. év nyarán tanfolyamok fognak tartatni és pedig május 10.-től 27.-ig kiscigárdák, június 6.-tól 19.-ig lelkészek, július 5.-től 22.-ig és augusztus 2.-től 19.-ig néptanítók számára.

Egy-egy tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel és ellátási segély képen a lelkészek és tanítók napi 3 koronát, a kiscigárdák pedig 2 koronát kapnak. Ezenkívül a szegény sorsú és távollakó hallgatók utiköltség megtérítésben is részesülnek.

A résztvenni szándékozók felhivatnak, hogy bélyegmentes kérésüket az Erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltséghez címezve a Marostordavármegyében lakók közvetlenül Marosvásárhelyre, a Szilágyvármegyeiek Buchwein Béla kirendeltségi megbízott címére Zilah, a Kolozsvármegyeiek dr. Cséser Lajos kirendeltségi megbízott címére Kolozsvár, Kisküllővármegyeiek dr. Egan Imre kirendeltségi megbízott címére Dicsőszentmárton, az Alsófehér és Tordaaranyos vármegyeiek Mayerffy György kirendeltségi megbízott címére Nagyenyed, az Udvarhely vármegyeiek Székelyhídi Viktor kirendeltségi megbízott címére Székelyudvarhely, a Háromszékvármegyeiek Benkő Pál kirendeltségi megbízott címére Sepsiszentgyörgy, a Csikvármegyeiek Kiss Ernő kirendeltségi megbízott címére Csikszereida, mielőbb nyujtsák be.

— **Munkáslakások Kolozsvárott.** A Kolozsvári kerületi munkás biztosító pénztár tisztviselője, Jakobi Kálmán dr. igazgató, Petrán Tibor dr. ügyvéd és Kun Béla segédtitkár Kolozsvár társadalmának kiválóságait összehozták egy munkáslakás építő szövetkezet alapítására. A város előkelőségei, különösen Apáthy István dr. egyetemi tanár, Gidófalvi István dr. kir. közjegyző és Kossutány Ignác dr. egyetemi tanárnak segítségével sikerült is a szövetkezetet megalapítani. A szövetkezet tagjai maguk az érdekelt munkások, akiknek évi befizetéseiből vásárolja meg a telkeket és építi fel a házakat a szövetkezet. Az évi befizetések nem csak lakásbérek hanem telek és építkezési költség törlesztések is úgy, hogy bizonyos meghatározott év múlva a telek és épület a munkás tulajdonába megy át. A szövetkezet, mely mint speciális munkáslakás építő szövetkezet, egyedül áll Magyarországon, működését már meg is kezdte. Megvásárolt egy 48 hold kiterjedésű ingatlant, amelyen még ez év folyamán 400 házat fog építeni. A szövetkezet, melynek cégét a törvényszék már be is jegyezte, nagyobb jelzálogkölcsonnek egy részét Kolozsvár városa fogja garantálni. A kolozsvári munkásság így jóformán ünnepeiből oldotta meg a lakáskérdését.

— **A szeszadó felolmólése.** Bécsi hírek szerint az osztrák kormány végre szinte elhatározta, hogy a szesz adóját 60 koronával fel fogja emeltetni, úgy hogy Ausztriában a szeszadó 150 korona lenne. Az osztrák kormány azonban csak Magyarország hozzájárulásával emelheti fel az adót, mert Magyarországon és Ausztriában a szeszadónak egyformának kell lenni. De miután nálunk a mozgalom ily irányban előbb indult meg, így aziránt semmi kétség, hogy a magyar kormány hozzájárul az osztrák kormány

tervéhez. Magyarországon 30 koronát tenne ki az emelés, mert nálunk az adó és az adópótlék jelenleg összesen 120 korona.

— **Az új vámtarifa hatása** az ország mezőgazdasággal foglalkozó néprétegeire elsőrendű fontosságú. Épp azért a »Magyar Gazdaszövetség« a földmivvelésügyi kormány megbízásából már korábban vizsgálat tárgyává tette az új vámtarifának gazdasági és társadalmi viszonyainkra gyakorolt hatását. A szövetség újabban mozgalmat indított annak a megállapítására, hogy jogosultak-e az új vámtarifa ellen felhozott támadások és az egész nemzeti fejlődésre, főleg pedig a gazdaosztályra fontos kérdés tisztázása végett kérdőíveket küldött szét a szövetség háromezer testületi tagjának, hogy a beérkezett adatok alapján megállapítható legyen, hogy a mezőgazdaságnak mely ágában állott be jövedelemgyarapodás és esetleg melyikben állott be hanyatlás. Gazdasági körökben nagy jeletőséget tulajdonítanak a szövetség felhívásának, mert ez az első eset az országban, amidőn a fejlődésnek indult gazdakörökhöz és szövetkezetekhez fordulnak, hogy országos fontosságú dologban véleményt nyilvánítsanak.

— **A francia országos gazdasági egyesület és az O. M. G. E.** A Société nationale d'agriculture de France folyó hónap 22-én ünnepi fennállásának másfélszázados évfordulóját. Az O. M. G. E. meleghangú átiratban üdvözölte a francia társegyesületet s képviselőjében a jelenleg Párisban időző Károlyi Mihály gróf elnök vesz részt a francia gazdák szép ünnepén.

— **A világ bortermése az 1910-ik évben.** A Moniteur vinicole jegyzi fel ezeket a számokat, de ha összes adatai olyan pontosak, mint a hazánkra és Ausztriára vonatkozó adatok, akkor nem jó munkát végeztek a statisztikával.

	hektoliter		hektoliter
Franciaország	28.529,664	Görögország és szigetei	2.500,000
Corsica szigete	143,046	Bulgária	900,000
Algír	8.413,654	Szerbia	400,000
Tunisz	150,000	Románia	600,000
Olaszország	31.000,000	Egyesült-Államok	1.100,000
Spanyolország	13.500,000	Mexikó	9,000
Portugália	2.000,000	Argentína	2.595,000
Acores, Carani, Madiera	40,000	Chile	2.300,000
Ausztria (?)	1.000,000	Peru	90,000
Magyarország (?)	2.500,000	Brazília	250,000
Németország	600,000	Uruguay	140,000
Oroszország	1.300,000	Bolivia	20,000
Svájc	250,000	Ausztrália	160,000
Luxemburg	250,000	Jóreményfoka	130,600
Törökország	800,000	Perzsia	6,000

Az összeredmény tehát 99.759,364 hektoliter és ha hozzávesszük, hogy Magyarországon 3 1/2 millió termelt, Ausztriában pedig 2 1/2 millió, úgy a világ bortermése meghaladja a 100 millió hektolitert.

— **A világ állatállománya** A római nemzetközi mezőgazdasági intézet által közzétett kimutatás szerint Európában az utolsó tíz esztendőben öt millióval szaporodott a marhaállomány. Ugyanezen idő alatt Észak-Amerikában 27, Dél-Amerikában 12 és fél, Ausztráliában 3 milliót tett ki a szaporulat. A juhok szaporodása Észak-Amerikában 15 és fél, Dél-Amerikában 3 és fél, Ausztráliában 24, Európában 8 és fél millió. Európában minden ezer lakosra 24 darab szarvasmarha jut. Észak-Amerikában 188, Dél-Amerikában 199, Ausztráliában 287, a juhokból Európában 78, Észak-Amerikában 80, Dél-Amerikában 25000, és Ausztráliában 2080, sertésekből Európában 1, Észak-Amerikában 45, Dél-Amerikában 52 és Ausztráliában 70 darab jut minden ezer lakosra.

— **Luxuslövésár.** A székesfővárosi Tattersallban e hó 25-én kezdődő I. tavaszi luxuslövésárra a bejelentési határidő le járt. A beérkezett jelentések száma a múlt évi hasonló vásár eredményét szép számban felülmulja, ami ezeknek a vásároknak fokozatos fejlődéséről tesz tanuságot. Ez ideig 103 tulajdonos 480 darab lovat jelentett be, amely létszám a használati célok tekintetében a következő csoportokra oszlik: tizenhét négyesfogát, százegy hintós kettős, négy hintós egyes, nyolcvan jukker kettős, tizenegy jukker egyes és 35 hátszó. A még ezután érkező pótljelentésekkel a kiállítandó lovak száma az ötszáz darabot mindenestre meg fogja haladni. Az eddig bejelentett anyagból egybeállított vásári katalógusnak első kiadását 2700 példányban küldték szét az ismert külföldi lóvásárlók címére. A vásár ezuttal is díjazással lesz egybekötve. A földmivvelésügyi miniszter nagy díján kívül a székesfővárosi közönsége is tizenkét értékes díjat tűzött ki, amelyekből mindegyik használati csoportra három díj esik. A vásár díjazása március 27-én délelőtt lesz.

— **Az O. K. H. új szövetkezetek.** Legutóbb 15 új szövetkezet lépett be az Országos Központi Hitelszövetkezetbe. Eszerint jelenleg a központ kötelékébe összesen 2301 szövetkezet tartozik, melynek működése 6842 községre terjed ki.

— **A Szent Anna-tó és az Olt folyó haltenyésztése.** Serényi Béla gróf földmivvelésügyi miniszter elrendelte, hogy a tavaly sikerrel törpeharcsatenyésztést úgy az Oltban, mint a Szent Anna-tóban kezdjék meg s evégből újabban ismét 30.000 tenyésztőtörpeharcsát engedélyezett az illetékes halászati társulatnak.

— **Országos jellegű tenyészbikavásár.** A Háromszékmegyei Gazdasági Egyesület Uzon községben március hónap 17-én országos jellegű tenyészbikavásárt rendezett.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSONÖKET nyujt.

A jelzálogfelajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gépeszi állást

keresek uradalomba Szentgyörgynapra.

Több évi gyakorlattal bírok, még voltam alkalmazva, jelenleg is malomba vagyok és malom eladás miatt uradalomba szeretnék menni.

Jó bizonyítványokkal rendelkezem.

Cím: Józsa István

2561

Mező-Ujlak, u. p. Mező-Örményes.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,981.700.— K
Tartalékok	1,933.963.54 "
Összesen:	3,915.663.54 "
1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.438.23 "
1905. " "	61.730.60 "
1906. " "	39.243.65 "
1907. " "	41.877.32 "
1908. " "	31.088.76 "
1909. " "	106.589.64 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyanzintén az ember életére különféle módokat szerinti.

Az üzlet eredményben a biztosított fagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet. feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10% évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2003

Az igazgatóság.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA
a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

Eladó kiváló jó minőségű I. oszt. bor- lugas és csemegefajta szőlőoltványok.

A Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- lugas- és csemegefajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok **kaphatók.** A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg az 1910-1911. évek vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési **utmutatását.**

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részv. Társ.
DICSŐSZENTMÁRTON

Schöppner Sámuel
uyug. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, telepigazgatónak
Dicsőszentmártonba.

2552

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

Haszonbérbe adó
1911, esetleg az 1912.

gazdasági év kezdetétől hosszabb időre, egy közel 400 k. hold szántó, kaszáló és I-ső minőségű vetett legelőből álló, három évtizedet meghaladó, nagy állattenyésztésre fektetett, belterjes gazdálkodással sokszorosan átrágyázott, kiváló termő erőben levő földbirtok öszvetéssel, löherésekkel, 30 k. holdon felüli kitűnő, 4-szer kaszálható luczernással, modern gazd. felszereléssel, kőből-téglából épült, cseréppel fedett bőséges gazd. épületekkel.

Értekezhetni: **Sperker Ferencz** földbirtokossal.
Lakása: Szentdemeter, u. p. Nagy-Kend.

2537

ELADÓ

15 darab 13 hónapos elsőrendű tisztavérű, saját nevelésű fehér mangalica kanmalac.

Gr. Horváth Tholdy Rudolf.
Pata.

2551

ERDÉLYI BANK
és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek fölarusító helye.
A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapírokat, idegen pénznemeket elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját záral alatt tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:
d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

SZŐLŐOLTVÁNY-ELADÁS!

Az idei esztendő a peronosporának óriási mód kedvezett és ez az oka, hogy az egész országban nagy pusztításokat is végzett. Ellepte nagyrészt az oltványokat és vesszőket is és aki ilyen oltványból vagy vesszőből ültet, eredménytelen lesz a telepítése.

Búszkén állithatom, hogy összes oltványaim és vesszőim **mind egy szál peronosporamentesek** és így nemesak kifogástalan anyagot, de hosszúéletű tőkét is adok vevőimnek. Minden érdeklődőt szívesen látok, hogy ezen állításom valóságáról személyesen győződjenek meg.

Csoda- szőlő; a leghővelben termő szőlő, 100 hektolitert terem holdanként s amellet jó zöldfehér bort ad.

Pozsonyi fehér; legújabb európai hybrid, 1 hold 70-80 hl. terem. Rendkívül buja növényt s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas, már az első évben 150 cm. magasra megnő. Bora kitűnő, nem rothad, és a jövő szőlője.

Muscat Ottonel; a legfinomabb bort termő; zamatos erő, amikor október közepére 28-28 fok, igen hő-teremő, gyenge borok feljavitására alkalmas. **Ízek ára:**
1000 gyökeres fásoltás 200 korona
1000 2 éves gyökerű fás vagy zöldoltás 220 korona
1000 gyökeres zöldoltás 180 korona
1000 sima zöldoltás 100 korona
1000 gyökeres nemes vessző 50 korona
1000 sima nemes vessző 20 korona

Szőlőoltvány legjobb fajokban.
Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű, cserdül alkalmas régi telepek feldorósítása, ezre 300 K

Gyökeres fásoltvány, ezre 180 K
Gyökeres fásoltvány szépséghibával, olyan kötelezettség-gel, hogy 95% megered belőle, ezre 90 K
Gyökeres zöldoltvány, ezre 170 K
Sima zöldoltvány, ezre 90 K
Gyökeres Ripária Portális I., ezre 36 K
Gyökeres 2 éves I., ezre 40 K
Sima Ripária Portális vékony II., ezre 20 K
Gyökeres hazai nemes vessző, ezre 40 és 36 K
Sima hazai nemes vessző, ezre 10 és 8 K

legjobb fajokban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszszadom.

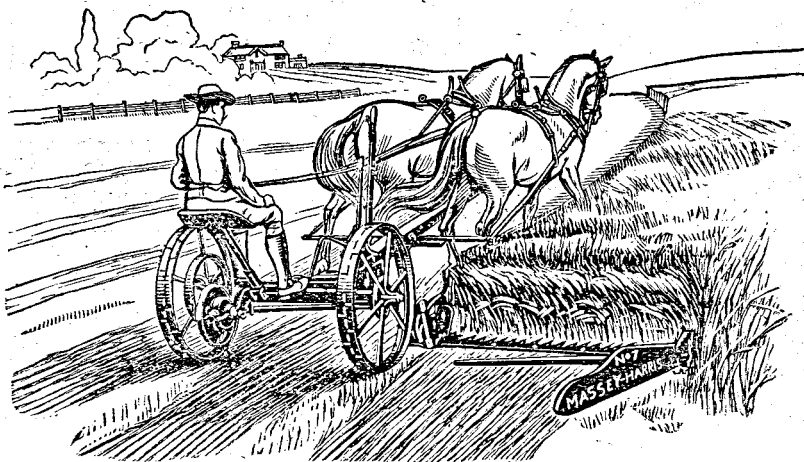
Nagy árjegyzék ingyen.

Csabagyöngye legkorábbi és legfinomabb csemegefajta még alig kapható. **Szaporítottan** legajánlatosabb, 1 db gyökeres oltás 40 fill., 10 db 3/4 K, 10 db 32 K; 1 sima oltás 20 fill., 10 db 1.80 K; 100 db 16 K. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok. Rendelésnél az ár negyedére előleglő beküldendő, a többi utánveszem.

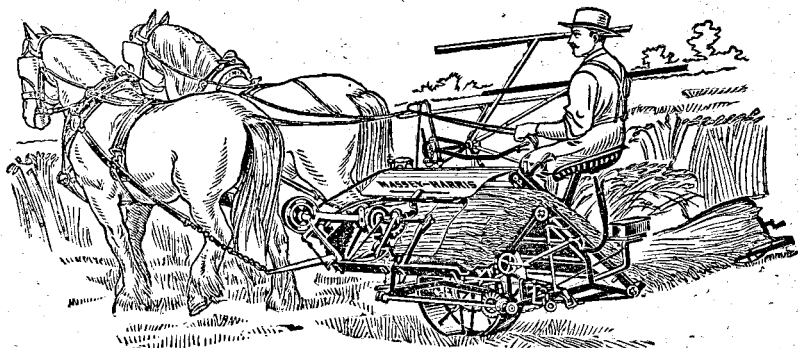
Székely I. József
GYÖNGYÖS. Szent-Urban-templom.

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

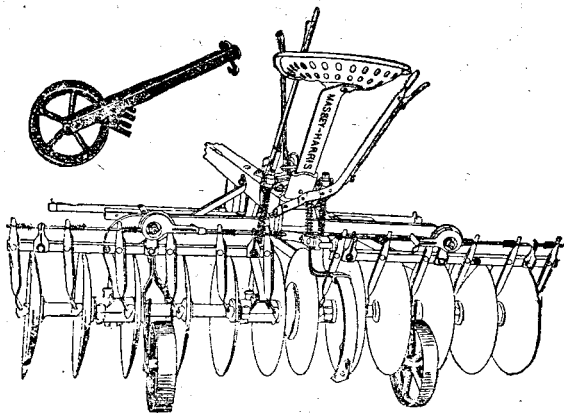

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszaló aratógép és föld-
:: mívelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

Róth Testvérek

medgyesi

Szőlőoltványtelepét

a t. e. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mindenki, aki első osztályu, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékoszik, sziveskedjék árjegyzéket kérni.

2546

Eladó

a ladamos-alamori bérgazdaságban tenyésztésre alkalmas, edzett, magyar erdélyi

fajtehén 36 darab,

kisborjas és borjuzó, valamint annak 2 évi

üszőszaporulata.

Érdeklődőknek tudositásuk esetén Ladamos vasuti állomáson kocsii áll rendelkezésükre.

2554

Keresek

24—32 darab, prima 1½ éves, erdélyi fajta

fehér ökör-tinót

Ajánlatokat tenyésztőtől, vagy kereskedőtől: „A. D. B.” jellegére e lap kiadóhivatalához sürgősen kérek.

2557

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Eladó

özv. báró Bornemissza Andrásné sz. gróf
Teleki Polixena ömált. Komlód-oroszfái
gazdaságában:

21 darab 2 és 3 év közötti saját nevelésű erdélyi magyar fajú **fehér bika**, melyek közül 2 drb a kolozsvári kiállításon dicséző oklevéllel lett kitüntetve. Eredeti házi nevelésű anyáktól és L. Sperker szentdemeteri s gróf Wass m. záhi tenyészetekből vásárolt apaállatok utódai. Legelőn nevelt, edzett, erős csontozatu, jól fejlettek.

1 drb 3 éves feketeszínű mén, jegytelen, 164 cm. magos, hibátlan erdélyi anyától és Sáromberkén levő eredeti meklenburgi apától származó igen szép és erős testalkatu.

1 drb. 4 éves vasderes színű herélt, 162 cm. magos Gidrán fajú, tulerős termetű **csikó**.

Több éves óbor kis és nagyobb mennyiségben, tisztán házilag kezelve. Utánvétel mellett hordókban szállítatik.

Venni szándékozókna bővebb felvilágosítással szolgál s szükség esetén szentmihálytelki állomásra kocsit küld.

Komlód, u. p. Nagy-Nyulas (Kolozsmegye).

Engi Elek,
tisztartó.

2543

I. oszt. kifogástalan

jégverés- és peronospora-mentes

fajtiszta szőlőoltványok kaphatók

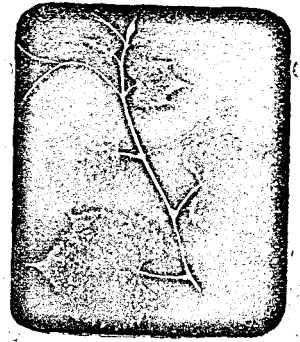
Scheiner M. és fia

szőlőoltvány telepén

T e k e, Kolozsmegye.

Árjegyzék kívánatra bérmentve és ingyen.

2550

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Géberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzó.

2010

Okleveles gazda

nőtlen, 29 éves, keresztyén, főúri belterjes uradalmakban szerzett 7 1/2 évi széleskörű gyakorlattal, úgy a különféle növények termelése, mint **állattenyésztés** és számvitelben: intézői, pénztárnok vagy számvevői

állást keres, azonnali belépéssel.

Bővebb felvilágosítást nyújt és közvetítést szívességből teljesít:

Pethő György

uradalmi jószágigazgató,

Szatmár-Németi.

109. szám
1911.

A dezmeri kincstári birtokkezelőségénél mintegy

400-500 métermázs

mult évi őszi buzaszalma

ELADÓ.

Venni szándékozók ajánlatukat alulírott birtokkezelőséghez nyujtsák be.

M. kir. kincstári birtokkezelőség Dezmer.

Orpington-fajtojások.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzs fajtojások eladó.

1 drb. 60 fillér.
Erzsébet-út
13. szám.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzők konvertáló más intézeti terheket, rendbeszedem egyáltal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-út 7.

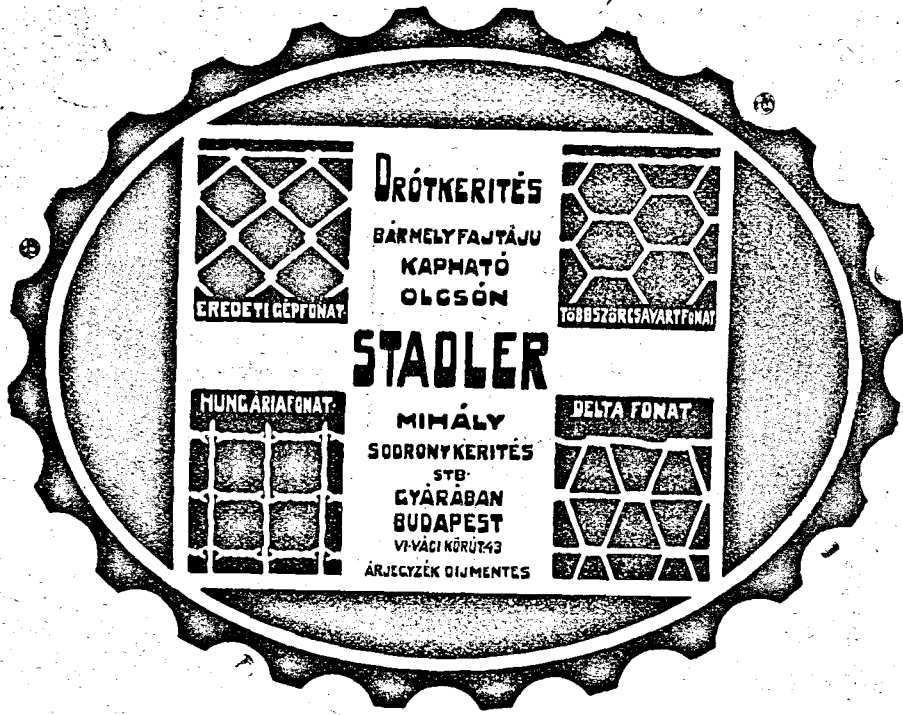
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Teljesen új, 4 lóerős benzin cséplő, lóhere dörzsölővel és teljes felszereléssel.

Csak 3 hétig volt használva, betegségem miatt **eladó.**

à 6500 kor. Értekezhetni. K.-Kükülöm.

Balavásár, Bálint Albert.

DRÓTKERÍTÉS
BÁRMELYFAJTÁJU
KAPHATÓ
OLCSÓN

STADLER

MIMÁLY
SODRONYKERÍTÉS
STB.
GYÁRABAN
BUDAPEST
VI-VÁCI KÖRÚT 43
ÁRJECZYK DÍJMENTES

EREDETI GÉPFOGAT
TÖBBSZÖRCSAVARTFOGAT
MUNGARIAFOGAT
DELTA FOGAT

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
ittal a legutócsabb árak mellett ajánlatnánk

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, Jörgény-cséplőgépek, löhere-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénajójtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szocszkavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálóok, őrlőmalmok, egyetemes
aszál-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Kwizda-féle
RESTITUTIONS-FLUID
mosóvíz lovak számára.
Szóvédjegy, címke és csomagolás védve.
Egész üveg ára K 2.80.
Több mint 40 év óta használatban az udvari és
versenylo-istállóban, elő- és utóerősítésre na-
gyobb strapák után, inak merevségénél stb.,
idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle Blister, szürke, erős bedörzsolés, 1 tégely K 2.—	2450. I.	Kwizda-féle Hashajtó pilulák, lovak számára (Physie) 1 bádogszelence K 4.—
Póktinctura, lovak számára, 1 tveg K 3.—		Kólika-pilulák, lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence K 3.20, 1 karton K 1.20.
Patakenőcs, merek és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2.50.		Giliszta-pilulák, lovak számára, 1 bádogszelence K 3.20, 1 karton K 1.20.
Pataragasz, mesterséges-pataszav, 1 rudacs K 1.60		Kresolin-kenőcs, patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló K 2.20.
Var-keuőcs lovak- és szarvasmarhák- nak K 2.—		Mosószappan háziállatoknak. Egy darab —.80.
Szétoszlató-kenőcs, Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.—		Nyereg szappan a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.—

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-n. 12, és Andrássy-út 26

KWIZDA-féle
korneuburgi marhapor
Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok
részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban hasz-
nálatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej
javítására s a tejelés fokozására.
1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R. T.
Alapítókéje 1.200.000 korona teljesen befizetve: Tartaléktőkéje és egyéb alapjai 654.650 K 68 fillér. Betétek könyvecskékre és folyószámlákra 10.626.313 K 35 fill.
Irodák:
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)
Üzleti órák reggel 9-től déli fél 2 óráig.
Áruraktári osztály a pályaudvar mellett, Baross-tér 3. szám.
Zálogház Király-utca 3. szám.
Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára, mindig a legelőnyösebb feltételek mellett.
Utalványokat állít ki külföldi piacokra a napi árfolyamon.
Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktárába be vannak tárolva.
Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett, a Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktárakban és azokat szakértősen kezelteti.
Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.
Jelzálogkölcsönöket készpénzben ad
ház- és földbirtokra
10—60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.
Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett is minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Leszámlított váltókál a legméréskeltebb kamat mellett.
Folyószámlái hitelek nyújt akár jelzálog, akár értékpapír fedezett mellett. Szelvényeket bevált, ugyiszintén sorsolt értékeket is.

VEGYENI * * * * * **VEGYENI!**

Magyar Jelzáloghitelbank konvercionális sorsjegyet,
melyek mindegyikét kihúzzák a törlesztési huzáson és a nyereményhuzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyeket 70 éven át játszanak és kaucióképpen is letehetők. Legnagyobb főnyeremény

EGY MILLIÓ KORONA.
Huzások: minden év febrár 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:
egy darab 16 havi részletfizetésnél havi 10— korona
> > 18 > > > 9— >
> > 21 > > > 8— >
> > 24 > > > 7— >
> > 29 > > > 6— >

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt. 2004

Eladó!
Dr. gróf Teleki Domokos úr óméltósága geryeszegi gazdaságában, szeszgyári hízalásra igen alkalmas nagytestű, 23 db. 2545
8—10 éves fehér ökör.
Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt (Geryeszeg posta-távirda vasut állomás.) Pálffy Dezső intéző.

Kerestetik
150—200 holdas gazdaság
haszonbérletre.
Ajánlatok a kiadóhivatalba „Bérlet“ jellegével küldendők.
2553

2563

Tenyészbika árverési hirdetmény.
A kolozs-tordai m. kir. állami ménészgazdaság tisztavérű tenyészceteiből származó 10 darab erdélyi magyar és 2 drb simmentháli fajta fiatal tenyészbika Tordán az állami gazdaság majorjában f. évi március hó 29-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján, készpénz fizetés ellenében eladásra bocsájtatik.
Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. ménészgazdaság intézősége által (Kolozspusztá, utolsó posta és távirda állomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.
Budapest, 1911. évi február hó.
M. kir. földmívelésügyi Miniszter.